

Julia Ziólkowska

Geograficzne uwarunkowania kształtowania kapitału społecznego
na przykładzie organizacji imprez masowych w powiatach ziemskich
Polski Wschodniej

Streszczenie

Głównym problemem badawczym podjętym w pracy są wieloaspektowe uwarunkowania i skutki organizacji imprez masowych o charakterze kulturowym. Wspomniany problem analizowano w odniesieniu do regionu Polski charakteryzującego się niższym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego na tle innych obszarów kraju, ale objętego specjalnymi działaniami strategicznymi mającymi prowadzić do poprawy tego stanu. W pracy przyjęto ponadto założenie, że organizacja imprez masowych ma silniejsze oddziaływanie na obszarach wiejskich, w obrębie mniejszych jednostek terytorialnych i społeczności lokalnych, niż w przypadku terenów silnie zurbanizowanych.

Zakres przestrzenny pracy obejmuje pięć województw: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie i podkarpackie. Są to regiony charakteryzujące się jednymi z najniższych wyników w rankingach, jeśli chodzi o szereg wskaźników o charakterze społeczno-gospodarczym. Jednocześnie jest to obszar o wyjątkowych walorach kulturowych i przyrodniczych, które uwidaczniają się w organizowanych tam imprezach masowych.

Podstawowym celem pracy jest określenie wpływu organizacji imprez masowych na rozwój lokalny. Szczegółowe cele pracy dotyczą:

- określenia aspektów geograficznych mających wpływ na organizację imprez masowych;
- określenia poziomu rozwoju lokalnego w Polsce Wschodniej;
- charakterystyki powiązań między kapitałem społecznym a rozwojem lokalnym;
- identyfikacji infrastruktury niezbędnej do organizacji imprez masowych o charakterze kulturowym na obszarach wiejskich;
- identyfikacji i charakterystyki podstawowych celów organizacji imprez masowych oraz głównych grup beneficjentów działań związanych z organizacją tych imprez.

Dodatkowo, celem aplikacyjnym pracy jest opracowanie indeksu rzeczywistych efektów organizacji imprez masowych o charakterze kulturowym.

Aby zrealizować założone cele, w pracy postawiono jedną hipotezę główną oraz cztery hipotezy dodatkowe. Hipoteza główna mówi o tym, iż dzięki wzmocnieniu kapitału społecznego eventy o charakterze kulturowym organizowane na obszarze Polski Wschodniej są bodźcem rozwoju lokalnego.

W pracy przyjęto podejście integralne do prowadzenia badań, łącząc metody ilościowe i jakościowe oraz pozyskując dane zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni. W celu weryfikacji postawionych hipotez wykorzystano badania terenowe, badania ankietowe, wywiady ustrukturyzowane i krytyczny przegląd literatury. Badaniem objęto siedem imprez masowych o charakterze kulturowym organizowanych w poszczególnych województwach Polski Wschodniej.

Rozprawę podzielono na sześć rozdziałów. W rozdziale pierwszym dokonano wprowadzenia do problematyki badawczej, opisano cel i założenia pracy, jak również przyjęte metody badawcze. Przedstawiono także wyniki przeprowadzonego przeglądu literatury. Jak dowiedziono, istnieje potrzeba poszerzenia zakresu wiedzy na temat wydarzeń o charakterze lokalnym, w tym imprez, które odbywają poza obszarami miejskimi. W rozdziale drugim przedstawiono kluczowe koncepcje dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przedstawiono wskaźniki rozwoju lokalnego. Ponadto skoncentrowano się na ocenie poziomu rozwoju województw Polski Wschodniej na tle pozostałych, w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym, kulturowym i innowacyjnym. Rozdział trzeci rozprawy koncentruje się na omówieniu podstawowych teorii kapitału społecznego oraz w szczególności jego wpływu na rozwój lokalny. W rozdziale tym przedstawiono również wyjątkową sytuację analizowanego obszaru wynikającą z uwarunkowań historycznych. Rozdział czwarty poświęcony został problematyce imprez masowych, ich typologii, aspektom przestrzennym oraz organizacyjnym. Jak wykazano, kluczową kwestią decydującą o pozytywnym oddziaływaniu imprez jest zaangażowanie w ich organizację wszystkich potencjalnych beneficjentów. Rozdział piąty dysertacji koncentruje się na omówieniu przesłanek realizacji imprez masowych. Jest on oparty na szczegółowej analizie literatury z tego zakresu oraz częściowo na wywiadach przeprowadzonych z organizatorami imprez i na obserwacji dokonanej w terenie. Przedstawiono w nim efekty organizacji imprez w odniesieniu do wymiaru gospodarczego i społeczno-kulturowego. Wykazano, że w efekcie organizacji imprez zachodzą wielowymiarowe interakcje pomiędzy poszczególnymi grupami interesariuszy, które prowadzą do utrwalania i poszerzania więzi. Rozdział szósty rozprawy przedstawia

szczegółowo efekty przeprowadzonych badań terenowych, a także charakterystykę badanych imprez. Zaprezentowano autorski indeks efektów realizacji imprez masowych w podziale na zewnętrzne i wewnętrzne. Indeks wskazuje na oddziaływanie danego efektu w czasie, jak również proponuje możliwe wskaźniki jego pomiaru. Zwieńczeniem szóstego rozdziału jest analiza wyników badań ankietowych i przeprowadzonych wywiadów, która pokazuje szczególny efekt realizacji imprez masowych w postaci poszerzenia kapitału społecznego.

Ostatnią częścią pracy jest podsumowanie, gdzie zweryfikowano postawione w pracy hipotezy badawcze a także wskazano możliwości praktycznego wykorzystania rezultatów badań. Udowodniono, że skuteczna organizacja imprez masowych, uwzględniająca potrzeby wszystkich grup beneficjentów i koncentrująca się na rzeczywistych, możliwych do osiągnięcia efektach, może prowadzić do poszerzenia kapitału społecznego a co za tym idzie, do wsparcia rozwoju lokalnego.